

POEMAS EN LATÍN

Garcilaso de la Vega

*Free*editorial

I AD THYLESIUM

Uxore, natis, fratribus, et solo
exul relictis, frigida per loca
mussarum alumnus, barbarorum
ferre superbiam et insolentes
mores coactus, iam didici, invia
per saxa, voces ingeminantia
fletusque, sub rauco querelas
murmure Danubii levare.

O nate tristem sollicitudine
lenire mentem et rebus atrociter
urgentibus fulcire amici
pectora docte manu, Thylesi,
iam, iam sonantem Delius admovet,
dexter tacentem barbiton antea:
cantare Sebethi suadent
ad vaga flumina cursitantes
nymphae; iam amatis moenibus inclyte
non urbis, amnis quam Tagus aureo
nodare nexu gestit, ultra
me lacerat modum amor furentem;
sirenum amoena iam patria iuvat
cultoque pulchra Parthenope solo,
iuxtaque manes considerare
vel potius cineres, Maronis.
Aegro deorum quis tulerit rogas
herbis repostis, auxilium potens

mentisque consternationem
cantibus et fidibus levarit:
idem sonanti ciu vaga flumina
sistunt, silentes margine vortices
ventosque narratur frementes
per nermora ardua conquiesse.
Hic nam revinxit me tibi vinculo
gratis Camoenae quod mihi nexibus
texere, praelargus; quid ultra
me miserum potuit iuvare?
Imbrem beatis nubibus aureum
vivaque talum compede candidum
nexam puellam coniungemque
languidulis oculis querentem,
carmen canentis sic animum rapit
mentemque ut omnes subiaceant graves
curae et labores evolenque
aliger his super elevatus.
Te, mi Thylesi, te comite obtulit
sese parentis quem veneror loco,
cui dulce pignus nostri amoris
non animum pigeat patere:
arcana divum dum reserat, novus
huic pectus alte sollicitat furor,
curare seu mortalium res
coelicolas grave sive monstrat
natos parentum crimina ob impia
vexari, ut, auras carpere dum licet,
nec luxui ipsi indulgeant, nec
poena parentibus ulla desit.
Haec aure cuncti praecipue imbibunt

alte silentes et Marius meus
rerumque multarum refertus
atque memor Placitus bonarum.
Honestam cunctos hinc domus accipit
liberque sermo nascitur, haud tamen
impune, nam si tortuosis
nexibus implicitum quid audes
suadere, sperans ingeniosius
quam verius nos pertrahere ad tuum
sensem statim aggressa est cohors te,
ut ciconum irrumpit in canentem.
Num tu fluentem divitiis Tagum,
num prata gyris uvida roscidis
mutare me insanum putabas,
dulcibus immemoremque amicis?

II

AD GENESIUM SEPULVEDAM

Arcum quando adeo relligionis et
saevae militiae ducere longius,
ut curvata coire
inter se capita haud negent,
uni musa tibi, docte Sepulveda,
concessit: pariter dicere et Africam
incumbit pavitantem
sub rege intrepido et pio,
qui insigni maculis vectus equo citos
pravertit rapidus densa per agmina
ventos, fervidus hastam
laetalem quatiens manu;
dat cui non aliter turba locum leves
quam flammis stipulae per nemus aridum
aut coelum per apertum
ventis dant nebulae vagis.
Pugnas perpetuo dum trepidos agit
giro, saevus uti Massylas leo
per silvas, Nomadasve
imbelles agitat feras,
suspirant timido pectore turribus
ex altis aciem lata per aequora
campi tendere suetae,
sponsae nuper amoribus

orbatae: Heu!, iuvenes, Caesaris, inquit,
vitate imparibus viribus armaque
congressusque nefandos.

Quando nomina posteris
mater caesa dedit, dum puerum student
languentem eruere e visceribus, genus
hinc est caesarum, hinc est
gaudens caede nova. Putas
saevum funere limine qui pedem
ad vitam imposuit, non ferat indidem
ingeneretque furorem
et caedis calidae sitim?

III

SEDES AD CYPRIAS VENUS

Sedes ad cyprias Venus,
cui centum redolent usque calentia
thure altaria sacro,
sertis vincta comas, nuda agitans choros
gaudebat, cum puer appulit,
depromptis iaculis e pharetra aureis,
depromptis quoque plumbeis,
queis terras violens subdit et aequora,
queis coeleste sibi genus.
Tum mater, miserans terrigenum simul
divorumque vicem, prior
demulcens leviter caesariem auream
melliti pueri, incipit:
Heu!, nate, usque adeo flagitiis eris
istis insatiabilis,
non tantum ut miserum perditum eas genus
humanum, excrucians modis
indignis homines, verum etiam in deos
ausis stringere spicula?
Impulsu altitonans saepe tuo induit
quam turpem deo imaginem!
Nunc taurus nivea conspicuus nota
frontem, caetera candidus,
imber nunc liquido virgineum aureus
fluxu per gremium micat.
Lunam per tacitum saepe silentium

saxis sub Iove latmiis
sopiti rapidis ignibus exscitam
coeli culmine devocas.

Cessare ad Clymemem crinigerum facis
Phoebum, qui quasi negligens
terris officium solvere debitum,
auriga est habitus piger.

In me si sceleris quid meditabere
matrem, ut mos tibi, perfide, est,
non aegre aut graviter perpetiar modo
figas nequitiae modum.

Sed quid, cum dominam figere Dindymi
laetaris tibi vis, puer?

Longeva atque parens pene deum omnium
cum sit, nec iodo idonea,
illam caecus eo perpulit at furor.

Attyn perditte ut arserit.

Cumque ignes penitus viscera permeent,
iunctis vecta leonibus

Idae per nemorum saxa virentium
fertur; quam volitans cohors
recta consequitur parsque micantibus
palmis tympana verberat
ingentique sonat voce nemus virens
cunctorumque simul fera
insanum rabies pectus agit. Proin

mater cuncta timens (omen inane sit!)
tristi discrucior metu,

ne forte Cybele, si resipiscat aut
haec pergat potius suo
insanire modo, saeva leonibus
te natum tenerum imperet
se coram ut lacerent namque erit aut sui
vindex aut animi impotens.
Praesenti esto animo, mater, ait puer,
nec te sollicitet metus,
mitescunt adeo namque mihi feri
isti, quos metuis, juba ut
presa ritu equitis non trepide insidens
tergis hos agitem vagus,
caudis incipiunt, auribus et mihi
adblandirier interim,
dumque ori digitos, dumque manum insero,
reddunt innocuam mihi.
Postremo quid ego pecco tibi, aut aliis
cum res sedulus offero
pulcras ante oculos monstrosque lucidis
pictas usque coloribus?
Vos iam desinite aut appetere omnia haec
aut sic obicere id mihi.
Num vis, mater, uti, Mars tuus haud te amet
posthac? nec redames eum?
Natus sum atque potens; impera et obsequar.
Nulla ut non superans, pues,
in re es, quim celebri bile etiam tumes,
nostro haud subtrahe te, puer,
amplexu; peto nil praeter id amplius.

IV

AD FERDINANDUM DE ACUÑA, EPIGRAMMA

Dum Reges, Fernande, canis, dum Caesaris altam
progeniem nostri, claraque facta ducum,
dum Hispana memoras fractas sub cuspide gentes,
obstupere homines, obstupere Dei:
extollensque caput sacri de vertice Pindi
Calliope blandis vocibus haec retulit;
Macte, puer, gemina praecinctus tempora lauro,
qui nova nunc Martis gloria solus eras;
hec tibi dat Bacchusque pater, dat Phoebus Apollo,
Nympharumque leves Castalidumque chori,
ut quos divino celebrasti carmine Reges,
teque simul curva qui canis arma lyra,
saepe legant, laudent, celebrent post fata Nepotes:
nullaque perpetuo nox fuget atra dies.